

KỶ YẾU TÓM TẮT HỘI THẢO PHƯƠNG PHÁP LUẬN, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

(Theo sáng kiến của Hội đồng Giáo sư ngành Luật học)

Cần Thơ – 09/5/2025

MỤC LỤC

Phần thứ nhất

PHƯƠNG PHÁP LUẬN VÀ TƯ DUY NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

1. NHẬN THỨC VỀ PHƯƠNG PHÁP LUẬN, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ TẦM QUAN TRỌNG CỦA CHÚNG TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC..... 2
Đào Trí Úc
2. VỀ BIỆN CHỨNG CỦA PHƯƠNG PHÁP LUẬN NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC 4
Võ Khánh Vinh
3. NHẬN THỨC VÀ VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP LUẬN BIỆN CHỨNG DUY VẬT TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC 5
Lê Minh Tâm

Phần thứ hai

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

4. PHƯƠNG PHÁP TƯ DUY, LẬP LUẬN VÀ SỬ DỤNG MINH CHỨNG TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC LUẬT 7
Phan Trung Hiền
5. NHỮNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CƠ BẢN TRONG KHOA HỌC PHÁP LÝ 8
Bùi Anh Thủy
6. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LỊCH SỬ (RECHTSGESCHICHTE) VÀ VAI TRÒ CỦA PHƯƠNG PHÁP NÀY VỚI KHOA HỌC PHÁP LÝ HIỆN ĐẠI 9
Nguyễn Minh Tuấn
7. LỊCH SỬ PHÁP LUẬT VÀ VIỆC ÁP DỤNG TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC Ở VIỆT NAM 10
Lê Thị Hồng Vân, Nguyễn Thanh Thu
8. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LÝ THUYẾT LUẬT HỌC VÀ PHÂN TÍCH LUẬT 11
Đỗ Minh Khôi, Nguyễn Thị Khánh Ngọc
9. XÁC ĐỊNH GIÁ TRỊ CỦA HOẠT ĐỘNG PHÂN TÍCH LUẬT THEO CHỦ THỂ (ĐỂ TRỊ CĂN BỆNH SỢ LÀM SAI)..... 12
Nguyễn Ngọc Điện
10. LUẬT HỌC SO SÁNH VÀ THỰC TIỄN VẬN DỤNG TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC TẠI VIỆT NAM 13
Nguyễn Thị Hồng Trinh
11. BÌNH LUẬN BẢN ÁN, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LUẬT 14
Đỗ Văn Đại

12. SỬ DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU TÌNH HUỐNG (CASE STUDY) TRONG LUẬT HỌC: PHÂN TÍCH VÀ GỢI Ý.....	15
<i>Đoàn Đức Lương, Trần Viết Long, Trịnh Tuấn Anh</i>	
13. SỬ DỤNG TRÍ TUỆ NHÂN TẠO TRONG LUẬT HỌC	16
<i>Vũ Công Giao</i>	
14. PHƯƠNG PHÁP KHẢO SÁT XÃ HỘI HỌC TRONG LUẬT HỌC ..	17
<i>Lê Thị Nga</i>	
15. VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CỦA CÁC NGÀNH KHOA HỌC XÃ HỘI KHÁC TRONG LUẬT HỌC	18
<i>Đặng Công Cường</i>	
16. NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG CÁC PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KHOA HỌC PHÁP LÝ TRONG LĨNH VỰC LUẬT HỌC	19
<i>Vũ Thế Hoài, Nguyễn Phạm Thanh Hoa</i>	

Phần thứ ba
**PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CÁC NGÀNH LUẬT
VÀ LĨNH VỰC PHÁP LUẬT**

17. GÓP PHẦN BÀN THÊM VỀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC TRUYỀN THỐNG TRONG XU THẾ THÚC ĐẨY NGHIÊN CỨU ĐA NGÀNH, LIÊN NGÀNH CỦA LUẬT TƯ.....	21
<i>Đỗ Giang Nam</i>	
18. PHƯƠNG PHÁP SO SÁNH TRONG LUẬT CÔNG Ở PHÁP VÀ MỘT SỐ LIÊN HỆ VỚI VIỆT NAM.....	22
<i>Nguyễn Hoàng Anh</i>	
19. CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CHỦ YẾU CỦA LUẬT NHÂN QUYỀN.....	23
<i>Vũ Công Giao</i>	
20. CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN CỦA LUẬT QUỐC TẾ.....	24
<i>Đỗ Việt Cường</i>	
21. CÁC LÝ THUYẾT VÀ PHƯƠNG PHÁP TIẾP CẬN PHỔ BIẾN CỦA NGÀNH LUẬT ĐẤT ĐAI	25
<i>Phan Trung Hiền, Châu Hoàng Thân</i>	
22. CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN CỦA CHUYÊN NGÀNH LUẬT MÔI TRƯỜNG.....	26
<i>Nguyễn Sơn Hà, Phan Vĩnh Tuấn Anh</i>	
23. CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN CỦA CHUYÊN NGÀNH LUẬT LAO ĐỘNG	27
<i>Đào Mộng Điệp</i>	
24. TIẾP CẬN VÀ ÁP DỤNG CÁC LÝ THUYẾT VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN TRONG CHUYÊN NGÀNH LUẬT NGÂN HÀNG	28
<i>Lê Thị Thảo, Mai Lan Phương</i>	

25. ÁP DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KINH TẾ HỌC PHÁP LUẬT TRONG XÂY DỰNG PHÁP LUẬT CHỐNG XÂM PHẠM BẢN QUYỀN	29
<i>Nguyễn Phan Khôi</i>	
26. VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP LIÊN NGÀNH TRONG NGHIÊN CỨU PHÁP LUẬT VỀ PHÒNG, CHỐNG BẠO LỰC GIỚI TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG TẠI VIỆT NAM.....	30
<i>Nguyễn Thị Mỹ Linh, Huỳnh Thị Trúc Giang</i>	

Phần thứ nhất

PHƯƠNG PHÁP LUẬN VÀ TƯ DUY NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

NHẬN THỨC VỀ PHƯƠNG PHÁP LUẬN, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ TẦM QUAN TRỌNG CỦA CHÚNG TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

Đào Trí Úc¹

Tóm tắt: Nghiên cứu khoa học là hoạt động khám phá hiện thực khách quan, tức là quá trình tích lũy kiến thức về đối tượng nghiên cứu của nó thông qua những cách thức tiếp cận khác nhau về đối tượng nghiên cứu. Xác lập được mối liên hệ đúng đắn, hợp lý của nhà nghiên cứu với đối tượng và phương pháp nghiên cứu chính là nội hàm của phương pháp luận nghiên cứu khoa học.

Báo cáo làm rõ **khái niệm phương pháp luận nghiên cứu** khoa học nói chung và khoa học pháp lý nói riêng, bao gồm nội hàm, vai trò, chức năng của phương pháp luận, tính khách quan, **tính đa tầng** của phương pháp luận, khả năng sử dụng phương pháp theo tiến trình phát triển của khoa học pháp lý cũng như của nhà nước và pháp luật.

Mục đích của việc sử dụng phương pháp luận trong nghiên cứu khoa học pháp lý là giúp nhà nghiên cứu có được hướng đi đúng đắn trong việc xác định đối tượng nghiên cứu, phát hiện và lập luận cho cái mới và sáng tạo trong vấn đề được nghiên cứu, chọn lựa và sử dụng các phương pháp tiếp cận và phương pháp nghiên cứu hiệu quả, giúp phân biệt được cái khoa học với cái phản khoa học, ngụy khoa học.

Báo cáo cũng đi sâu phân tích **cấu trúc của phương pháp luận** trong nghiên cứu khoa học pháp lý với tính cách là một hệ thống các phương pháp, nguyên tắc, quy tắc được sử dụng để có được một con đường hợp lý nhất dẫn đến xác định chính xác những gì liên quan đến đối tượng nghiên cứu. Trên cơ sở đó: i) chỉ rõ **các hình thức khác nhau của quá trình nghiên cứu khoa học pháp lý** và đặc trưng của từng loại hình nghiên cứu đó (nghiên cứu thực nghiệm, nghiên cứu ứng dụng, nghiên cứu lý luận, nghiên cứu dự báo); ii) xác định **các giai đoạn cần thiết của một quá trình nghiên cứu** (xác định mục đích nghiên cứu, chuẩn bị tiến hành nghiên cứu, đánh giá thực trạng nghiên cứu, phân tích lý luận; trình bày, khái quát các kết quả nghiên cứu).

Phân loại các phương pháp luận nghiên cứu trong khoa học pháp lý là một phần quan trọng của báo cáo bao gồm: i) phương pháp luận **nghiên cứu các quy định** (các nguồn) của pháp luật (bao gồm hệ thống hóa các quy định có liên quan đến đối tượng nghiên cứu; phân tích, giải thích nội hàm quy định pháp luật; đánh giá chất lượng hiệu quả quy phạm, chế định pháp luật); ii) phương pháp luận **nghiên cứu so sánh pháp luật**; iii) phương pháp luận **nghiên cứu xã hội học pháp luật** (thực tiễn pháp lý).

Từ khóa: phương pháp luận, phương pháp, nghiên cứu luật học, vai trò, số hóa

---

¹ GS. TSKH; Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

Abstract: *Scientific research is an activity aimed at discovering objective reality, involving the accumulation of knowledge about the research subject through various approaches and methods. Establishing an appropriate and rational relationship between the researcher, the subject, and the research method constitutes the core of research methodology.*

This paper clarifies the concept of research methodology in legal science, both in its general and specific aspects, including its components, roles, and functions, highlighting its objectivity, multi-layered structure, and applicability in accordance with the development trajectory of legal science, the state, and law.

The application of methodology to legal research aims to guide researchers in accurately identifying their research topics, formulating original arguments, and choosing effective research approaches and methods, thus enabling them to distinguish scientific research from pseudoscience and unscientific theorizing.

The article also analyzes the structure of legal research methodology as a system of methods, principles, and rules that guide researchers along logical paths to identify legal models. Based on this analysis, the article highlights: (i) the different forms of legal research methodology (general legal methodology, methodology for specific legal branches, and interdisciplinary legal research methodology); and (ii) the essential stages of the legal research process (defining the topic, defining research objectives, formulating hypotheses and theoretical frameworks, conducting legal analysis, and synthesizing the results).

The classification of legal research methodologies includes: (i) methodological approaches to the analysis of legal norms (sources of law), including the systematization, interpretation, and evaluation of legal provisions; (ii) comparative legal methodology; and (iii) socio-legal research methodology (to examine legal practices and realities).

Keywords: *methodology, method, legal research, role, digitalization*

VỀ BIỆN CHỨNG CỦA PHƯƠNG PHÁP LUẬN NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

Võ Khánh Vinh¹

Tóm tắt: *Phương pháp luận nghiên cứu của luật học là chủ đề nghiên cứu vừa mang tính hàn lâm thông thái vừa mang tính thực tiễn sâu sắc, chi phối toàn bộ hoạt động nghiên cứu của nhà nghiên cứu luật học, có ý nghĩa thế giới quan, phương pháp luận, lý luận và thực tiễn đặc biệt quan trọng, mang tính trí tuệ, tinh thông sâu sắc, có biện chứng của nó. Bài viết này bàn đến biện chứng của phương pháp luận nghiên cứu luật học thông qua việc luận giải mối quan hệ giữa tri thức luật học và tri thức về phương pháp luận nghiên cứu của luật học, tính thống nhất, sự phân hoá, tính tích hợp của tri thức luật học, mối quan hệ giữa khách thể, đối tượng và phương pháp luận nghiên cứu của luật học, mối quan hệ giữa phương pháp luận và tiếp cận nghiên cứu của luật học, mối quan hệ giữa tiếp cận nghiên cứu, lý luận pháp luật và phương pháp nghiên cứu của luật học.*

Từ khoá: *biện chứng của phương pháp luận nghiên cứu luật học*

Abstract: *The methodology of legal research is an essential discipline, combining both theoretical sophistication and practical depth. It governs the entirety of a legal scholar's research activities and holds significant epistemological, methodological, theoretical, and practical value. Rooted in philosophy and characterized by deep dialectical thinking, legal research methodology reflects a sophisticated intellectual framework. This article explores the dialectical nature of legal research methodology by analyzing several key relationships: between legal knowledge and knowledge of legal research methods; between research, research subjects, and research methodology; between methodology and research approaches in law; and between research approaches, legal theory, and legal research methods.*

Keywords: *dialectics of legal research methodology*

---

¹ GS. TS; Trường Đại học Kiểm sát.

NHẬN THỨC VÀ VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP LUẬN BIỆN CHỨNG DUY VẬT TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

Lê Minh Tâm¹

Tóm tắt: *Phương pháp biện chứng duy vật, còn được gọi là lý luận biện chứng duy vật của chủ nghĩa Mác - Lênin bao gồm các nguyên lý cơ bản, các quy luật chung của tự nhiên, xã hội và tư duy, các cặp phạm trù và lý luận nhận thức có vị trí và vai trò hết sức quan trọng trong việc điều chỉnh nhận thức và hoạt động thực tiễn của con người. Trong nghiên cứu luật học, phương pháp biện chứng duy vật không chỉ là phương pháp cơ bản, nền tảng mà còn được coi là phương pháp luận. Những năm vừa qua, việc nghiên cứu, vận dụng phương pháp luận biện chứng duy vật trong nghiên cứu luật học đã được đạt được những thành tựu đáng kể. Tuy nhiên, trong nhận thức và vận dụng cũng còn nhiều hạn chế và có không ít vấn đề đặt ra cần phải tiếp tục nghiên cứu, giải quyết. Bài viết này phân tích tính chất, nội dung, giá trị của phương pháp luận biện chứng duy vật; làm rõ vị trí, vai trò, mục đích, phạm vi và phương thức vận dụng phương pháp luận biện chứng duy vật trong nghiên cứu luật học; đánh giá thực tiễn vận dụng và đề xuất một số giải pháp để nhận thức và vận dụng hiệu quả phương pháp luận biện chứng duy vật trong nghiên cứu luật học ở Việt Nam hiện nay.*

Từ khóa: *luật học, phương pháp biện chứng duy vật, phương pháp luận biện chứng duy vật*

Abstract: *The materialist dialectical methodology, also known as the dialectical materialism of Marxism-Leninism, comprises fundamental principles, universal laws of nature, society, and thought, as well as core categories and epistemological theories, is an essential role in shaping human cognition and practical activity. In legal research, this methodology serves not only as a foundational approach but also as a comprehensive research methodology. In recent years, the study and application of the materialist dialectical methodology in legal scholarship have achieved notable results; however, there remain limitations in both its theoretical understanding and practical implementation, with several issues requiring further research and resolution. This article analyzes the nature, content, and value of the materialist dialectical methodology; clarifies its position, role, objectives, scope, and modes of application in legal research; evaluates current practices; and proposes solutions to enhance the awareness and effective use of this methodology in legal research in contemporary Vietnam.*

Keywords: *legal research, materialist dialectical methods, materialist dialectical methodology*

---

¹ GS. TS; Trường Đại học Luật Hà Nội.

Phần thứ hai

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC

PHƯƠNG PHÁP TƯ DUY, LẬP LUẬN VÀ SỬ DỤNG MINH CHỨNG TRONG NGHIÊN CỨU KHOA HỌC LUẬT

Phan Trung Hiền¹

Tóm tắt: Tư duy không chỉ là quá trình nhận thức thông thường mà còn là một công cụ quan trọng giúp người nghiên cứu phân tích, đánh giá và giải quyết các vấn đề phức tạp trong quá trình nghiên cứu. Phương pháp tư duy khoa học luật cung cấp một cách tiếp cận có hệ thống để hiểu biết sâu sắc hơn kiến thức khoa học pháp lý, đồng thời giúp rèn luyện khả năng sáng tạo tri thức khoa học luật. Quá trình này không chỉ đòi hỏi người nghiên cứu suy nghĩ một cách có hệ thống mà còn đòi hỏi thể hiện bằng những lập luận logic và đưa ra những minh chứng thuyết phục. Nếu xét theo nghĩa rộng thì tư duy pháp lý bao trùm tất cả những hoạt động vừa nêu, tức là bao gồm cả hoạt động lập luận dựa trên quy tắc logic và xây dựng minh chứng pháp lý đáng tin cậy. Suy cho cùng, không ai có thể đánh giá được tư duy nếu không được thể hiện bằng ngôn ngữ nói hoặc ngôn ngữ viết. Khi đó, chính lập luận và minh chứng mới là biểu hiện sinh động nhất của tư duy. Tuy nhiên, nếu xét theo nghĩa hẹp thì tư duy, lập luận và minh chứng là ba bộ phận có tính độc lập tương đối, được ví như “kiềng ba chân” hỗ trợ đắc lực cho quá trình nghiên cứu khoa học luật. Việc vận dụng có hiệu quả phương pháp tư duy, quy tắc lập luận và cách thức xây dựng minh chứng khoa học luật không chỉ giúp người nghiên cứu đưa ra những đánh giá chuẩn xác về chất lượng các quy định pháp luật mà còn tạo ra những đóng góp có giá trị cho sự phát triển. Thông qua việc bóc tách từng yếu tố: tư duy, lập luận và minh chứng, tham luận này phân tích về vai trò của ba yếu tố này trong nghiên cứu khoa học luật ở Việt Nam.

Từ khóa: lập luận pháp lý, minh chứng pháp lý, nghiên cứu khoa học luật, tư duy pháp lý

Abstract: Thinking extends beyond ordinary cognition to serve as a vital tool enabling researchers to analyze, evaluate, and resolve complex problems during their investigations. Scientific legal thinking methodology offers a systematic approach to deepening legal knowledge while developing the capacity to generate new legal scientific insights. This process demands not only systematic thinking but also expression through logical argumentation and compelling evidence. In its broader sense, legal thinking encompasses all these activities-both logic-based reasoning and the construction of reliable legal evidence. Ultimately, thinking can only be evaluated when expressed through spoken or written language, with arguments and evidence serving as its most vivid manifestations. From a narrower perspective, however, thinking, reasoning, and evidence function as three relatively independent components that work together like a 'tripod' supporting the legal scientific research process. Effectively applying thinking methods, reasoning rules, and evidence-building techniques allows researchers to accurately assess legal regulations while making valuable contributions to the field's development. By examining each element- thinking, reasoning, and evidence- this paper analyzes their respective roles in legal scientific research in Vietnam".

Keywords: legal research, legal thinking, legal reasoning, legal evidence

¹ PGS. TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.

NHỮNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KHOA HỌC CƠ BẢN TRONG KHOA HỌC PHÁP LÝ

Bùi Anh Thủy¹

Tóm tắt: Nghiên cứu này nhằm mục đích mổ xẻ, đi sâu tìm hiểu về phương pháp tiếp cận, hiểu các hiện tượng pháp lý, các văn bản quy phạm pháp luật và các tác phẩm trong lĩnh vực pháp luật, ở góc độ khoa học nói chung, luật học nói riêng một cách cẩn trọng và nghiêm túc; đóng góp, làm giàu thêm nội hàm của các phạm trù pháp lý, phục vụ hoạt động đào tạo nguồn nhân lực ngành luật cung cấp cho xã hội. Sau khi nghiên cứu một số công trình khoa học của các nhà nghiên cứu khác về chủ đề liên quan, tác giả đi đến nhận thức rằng, để phát triển các ngành luật, cần phải áp dụng các tiếp cận liên ngành, cho phép xem xét đối tượng kiến thức kết hợp với các lĩnh vực kiến thức khác.

Từ khóa: luật học, phương pháp nghiên cứu, liên ngành khoa học, phát triển ngành luật học

Abstract: This study aims to thoroughly analyze and explore approaches to understanding legal phenomena, normative legal documents, and scholarly works in the field of law, from a general scientific perspective and specifically from the perspective of legal science, with careful and serious consideration. It seeks to contribute to and enrich the substance of legal categories, serving the training of human resources in the legal sector for the needs of society. After studying several scientific works by other researchers on related topics, the author has come to realize that, in order to develop branches of law, it is necessary to apply interdisciplinary approaches that allow for the examination of the subject matter in combination with other fields of knowledge.

Keywords: legal studies, research methods, scientific interdisciplinarity, development of legal disciplines

---

¹ PGS. TS; Khoa Luật, Trường Đại học Văn Lang.

PHƯƠNG PHÁP LỊCH SỬ PHÁP LÝ VÀ VAI TRÒ CỦA PHƯƠNG PHÁP NÀY ĐỐI VỚI KHOA HỌC PHÁP LÝ ĐƯƠNG ĐẠI

Nguyễn Minh Tuấn¹

Tóm tắt: *Phương pháp lịch sử pháp lý (Rechtsgeschichte) là một trong những công cụ quan trọng của khoa học pháp lý, giúp truy nguyên nguồn gốc và sự vận động của pháp luật trong bối cảnh lịch sử – xã hội cụ thể. Bắt nguồn từ trường phái pháp luật lịch sử ở Đức với đại diện tiêu biểu là Savigny, phương pháp này không chỉ góp phần giải thích chính xác các quy phạm hiện hành mà còn định hình hệ thống pháp luật hiện đại. Bài viết phân tích cơ sở lý luận, lịch sử phát triển và vai trò hiện nay của phương pháp này trong nghiên cứu, giảng dạy và áp dụng pháp luật, đồng thời rút ra những giá trị tham khảo cho quá trình cải cách pháp luật tại Việt Nam.*

Từ khóa: *phương pháp lịch sử pháp lý, trường phái pháp luật lịch sử, so sánh pháp luật xuyên thời gian và không gian, truyền thống pháp lý*

Abstract: *The historical legal method (Rechtsgeschichte) is one of the essential tools in legal scholarship, enabling the tracing of the origins and evolution of law within specific historical and social contexts. Originating from the Historical School of Law in Germany, with Savigny as its most prominent representative, this method not only contributes to the accurate interpretation of current legal norms but also helps shape modern legal systems. This article analyzes the theoretical foundations, historical development, and current role of this method in legal research, teaching, and application, while drawing valuable insights for the ongoing legal reform process in Vietnam.*

Keywords: *historical legal method, historical school of law, origins and meanings of legal principles, comparative legal analysis across time and space, legal tradition, Savigny*

---

¹ PGS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

LỊCH SỬ PHÁP LUẬT VÀ VIỆC ÁP DỤNG TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC Ở VIỆT NAM

LEGAL HISTORY AND ITS APPLICATION IN LEGAL RESEARCH IN VIETNAM

Lê Thị Hồng Vân¹

Nguyễn Thanh Thư²

Tóm tắt: Bài viết trình bày và phân tích vai trò, sự ảnh hưởng của lịch sử pháp luật đến việc xây dựng, phát triển và cải cách pháp luật hiện tại; phân tích về việc áp dụng lịch sử pháp luật trong nghiên cứu luật học ở Việt Nam. Theo đó, bài viết tìm hiểu việc áp dụng lịch sử pháp luật Việt Nam trong nghiên cứu một số quy định của pháp luật thuộc các ngành luật như Luật Dân sự, Luật Hình sự... Từ đó, rút ra một số khuyến nghị góp phần nâng cao hiệu quả của việc áp dụng lịch sử pháp luật vào nghiên cứu luật học ở Việt Nam.

Từ khóa: lịch sử pháp luật, lịch sử pháp luật Việt Nam, áp dụng lịch sử pháp luật, nghiên cứu luật học

Abstract: The article presents and analyzes the role and influence of legal history on the construction, development and reform of current law; analyzes the application of legal history in legal research in Vietnam. Accordingly, the article studies the application of Vietnamese legal history in the study of some legal provisions in law fields such as Civil Law, Criminal Law, etc. From there, some recommendations are drawn to contribute to improving the effectiveness of applying legal history in legal research in Vietnam.

Keywords: legal history, Vietnamese legal history, apply legal history, legal research

---

¹ TS; Trường Đại học Luật Tp. Hồ Chí Minh.

² TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.

PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU LÝ THUYẾT LUẬT HỌC VÀ PHÂN TÍCH LUẬT

Đỗ Minh Khôi¹

Nguyễn Thị Khánh Ngọc²

Tóm tắt: Việc tìm hiểu nghĩa của luật và tìm ra tri thức mới về luật là hai việc khác nhau về mục đích và phương pháp. Phương pháp nghiên cứu lý thuyết luật học và phương pháp phân tích luật đóng vai trò đặc biệt quan trọng đối với người học luật để hiểu luật và với người nghiên cứu khoa học luật để tìm ra tri thức mới về luật. Vì vậy, bài viết này sẽ phân tích làm rõ vai trò, ý nghĩa và quy trình thực hiện phương pháp nghiên cứu lý thuyết luật học và phương pháp phân tích luật.

Từ khóa: phương pháp nghiên cứu, lý thuyết luật học, phân tích luật.

Abstract: Understanding the meaning of law and developing new legal knowledge are two different issues in terms of purposes and methods. The methods of legal doctrinal study and legal analysis are important not only for lawyers to understand law, but also for researchers to generate original legal knowledge. Therefore, this article will analyze and clarify the role, significance and implementation process of legal doctrinal and legal analysis method.

Keywords: research method, legal doctrinal study, legal analysis

---

¹ PGS. TS; Đại học Kinh tế Tp. Hồ Chí Minh.

² ThS; Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia Tp. Hồ Chí Minh.

XÁC ĐỊNH GIÁ TRỊ CỦA HOẠT ĐỘNG PHÂN TÍCH LUẬT THEO CHỦ THỂ (ĐỀ TRỊ CĂN BỆNH SỢ LÀM SAI)

Nguyễn Ngọc Điện¹

Tóm tắt: Trong xã hội có tổ chức và thượng tôn pháp luật, ứng xử pháp lý tích cực của chủ thể được hiểu là việc chủ thể thực hiện quyền tự do mưu cầu hạnh phúc, được thừa nhận trong tuyên ngôn về quyền con người và được hiến định, trong khuôn khổ pháp luật. Sự tự do của chủ thể bao hàm tự do trong việc tiếp cận, tìm hiểu luật và áp dụng luật theo cách hiểu của mình để đạt được mục tiêu theo đuổi.

Trong điều kiện quyền tự do được thừa nhận như nhau cho mọi chủ thể, việc tự do tiếp cận, tìm hiểu luật, trên nguyên tắc, cho ra kết quả có giá trị như nhau. Tuy nhiên, không loại trừ khả năng đối với cùng một quy phạm pháp luật, các chủ thể có cách hiểu không giống nhau. Vấn đề đặt ra là làm thế nào để luật được áp dụng vào việc chi phối một quan hệ xã hội trong bối cảnh có sự khác biệt trong cách hiểu luật của các chủ thể.

Để trả lời chính xác câu hỏi trên, trước hết cần quán triệt các nguyên tắc sau đây. Thứ nhất, mỗi người đều có quyền thuyết phục người khác để hiểu luật theo ý của mình, nhưng không ai, trừ quan tòa, có quyền áp đặt cách hiểu luật của mình đối với người khác. Thứ hai, quan tòa chỉ áp dụng pháp luật với tư cách người có quyền phân xử một khi có yêu cầu của một bên hoặc cả hai bên trong tranh chấp, xung đột pháp lý được đưa ra trước tòa án xem xét.

Từ khóa: quyền tự do của chủ thể, phân tích luật, người dân thường, người thi hành công vụ, thẩm phán

Abstract: In an organized society, the citizen enjoys the freedom of pursuing happiness, which is recognized in the Declaration of Human Rights. This freedom includes the liberty to access, study, and apply the law according to their own understanding to achieve their pursued goals.

To the extent that freedom is equally recognized for all citizens, the freedom to access and study the law, in principle, leads to equally valuable outcomes. However, it is possible that different citizens may interpret the same legal provision differently. A question arises: how should the law be applied when it is interpreted differently by different persons?

To answer this question accurately, the following principles must first be recognized. First, everyone has the right to persuade others to understand the law according to their own interpretation, but no one, except for a judge, has the right to impose their legal interpretation on others. Second, a judge applies the law in their capacity as a legal arbitrator only when one or both parties in a legal dispute request the court's intervention.

Keywords: citizen's freedom, interpretation of law, simple citizen, person in public function, judge

---

¹ Viện sĩ, PGS. TS; Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia Tp. Hồ Chí Minh.

LUẬT HỌC SO SÁNH VÀ THỰC TIỄN VẬN DỤNG TRONG NGHIÊN CỨU LUẬT HỌC TẠI VIỆT NAM

Nguyễn Thị Hồng Trinh¹

Tóm tắt: Luật học so sánh là một ngành nghiên cứu pháp lý có vai trò ngày càng quan trọng trong bối cảnh toàn cầu hóa pháp luật và hội nhập quốc tế. Bằng cách đối chiếu, phân tích và đánh giá các hệ thống pháp luật khác nhau, luật học so sánh giúp làm rõ đặc điểm, ưu điểm và hạn chế của hệ thống pháp luật nội địa, từ đó đề xuất các hướng hoàn thiện pháp luật phù hợp với bối cảnh quốc gia. Bài viết này tập trung làm rõ khái niệm, vai trò và phương pháp tiếp cận của luật học so sánh, đồng thời phân tích thực tiễn ứng dụng của lĩnh vực này trong nghiên cứu luật học tại Việt Nam. Qua đó, bài viết đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả vận dụng luật học so sánh trong hoạt động nghiên cứu, giảng dạy và xây dựng pháp luật ở Việt Nam.

Từ khóa: luật học so sánh, hội nhập quốc tế, Việt Nam, hệ thống pháp luật, cải cách pháp luật

Abstract: Comparative law is a legal research discipline that plays an increasingly important role in the context of legal globalization and international integration. By comparing, analyzing, and evaluating different legal systems, comparative law helps clarify the characteristics, advantages, and limitations of the domestic legal system, thereby proposing appropriate legal reforms that fit the national context. This article focuses on clarifying the concept, role, and methodological approaches of comparative law, while analyzing the practical application of this field in legal research in Vietnam. Based on these findings, the article proposes several solutions to enhance the effectiveness of applying comparative law in legal research, teaching, and law-making activities in Vietnam.

Keywords: comparative law, international integration, Vietnam, legal system, legal reform

---

¹ PGS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

BÌNH LUẬN BẢN ÁN, MỘT PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHÁP LUẬT

Đỗ Văn Đại¹

Tóm tắt: Bình luận bản án được sử dụng rất nhiều ở Pháp trong học, giảng dạy và nghiên cứu pháp luật. Đây thực sự là một phương pháp nghiên cứu pháp luật nhưng lại chưa được sử dụng phổ biến ở Việt Nam. Bài viết này cho biết các bước cơ bản khi bình luận bản án cũng như ý nghĩa/vai trò của phương pháp này trong lĩnh vực pháp luật.

Từ khóa: bản án, phân tích, đánh giá, hiểu bản án, hiểu giá trị bản án

Abstract: Judgment commentary is used a lot in France in the study, teaching and research of law. This is a method of legal research but is not yet widely used in Vietnam. This article provides the basic steps in judgment commentary as well as the meaning/role of this method in the legal field.

Keywords: judgment, analysis, assessment, understanding the judgment, understanding the role of judgment,

---

¹ GS. TS; Trường Đại học Luật Tp. Hồ Chí Minh.

SỬ DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU TÌNH HUỐNG (CASE STUDY) TRONG LUẬT HỌC: PHÂN TÍCH VÀ GỢI Ý

Đoàn Đức Lương¹

Trần Viết Long²

Trịnh Tuấn Anh³

Tóm tắt: Thực tiễn đào tạo luật ở các nước trên thế giới và Việt Nam trong nhiều năm qua đều cho thấy, việc sử dụng các tình huống hay vụ việc trong đã đem lại những hiệu quả rất tích cực. Tính hiệu quả của phương pháp giảng dạy tình huống thể hiện thông qua việc sử dụng các tình huống pháp luật hay vụ việc thực tiễn, người học được tiếp cận trực tiếp với các vấn đề pháp lý trong thực tiễn giải quyết tranh chấp của cơ quan tài phán mà đôi khi các sách tham khảo hoặc giáo trình không thể hiện được. Đồng thời, phương pháp tình huống pháp luật đem đến sự hấp dẫn đặc biệt cho bài giảng nhờ ở tính thực tiễn của các vấn đề nghiên cứu và khả năng rèn luyện kỹ năng thực hành pháp luật cho người học. Do đó việc sử dụng phương pháp tình huống trong luật học là rất cần thiết trong bối cảnh đổi mới phương pháp đào tạo đại học hiện nay ở nước ta và đặc biệt là phù hợp với mô hình đào tạo theo tín chỉ.

Từ khóa: phương pháp tình huống (case study), đào tạo luật

Abstract: The practice of legal education in countries around the world and Vietnam over the past several years has shown that the use of situations or cases has yielded very positive results. The effectiveness of the case-based teaching method is demonstrated through the use of legal situations or practical cases, allowing learners to directly engage with legal issues in the practical resolution of disputes by judicial bodies, which sometimes cannot be illustrated by reference books or textbooks. At the same time, the legal case method brings special appeal to lectures due to the practical nature of the research issues and its ability to develop practical legal skills for learners. Therefore, the use of case methods in legal education is very necessary in the context of the current reform of university training methods in our country and is particularly suitable for the credit-based training model.

Keywords: case study method, legal education

---

¹ PGS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

² PGS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

³ ThS. NCS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

SỬ DỤNG TRÍ TUỆ NHÂN TẠO TRONG LUẬT HỌC

THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LEGAL STUDIES

Vũ Công Giao¹

Tóm tắt: Bài viết phân tích sự tác động của trí tuệ nhân tạo (AI) đối với luật học trong thời đại hiện nay. Tác giả chứng minh vai trò ngày càng gia tăng của AI, đồng thời chỉ ra những thách thức trong việc ứng dụng AI trong luật học, đặc biệt liên quan đến tính minh bạch, liêm chính học thuật, chất lượng dữ liệu, và nguy cơ lạm dụng công nghệ. Trên cơ sở đó, tác giả giới thiệu các quy tắc ứng xử và phương pháp kiểm định sử dụng AI trong luật học, khẳng định vai trò không thể thay thế song cũng nhấn mạnh yêu cầu thay đổi tư duy và phương pháp làm việc của giới luật gia nhằm tồn tại và phát triển trong kỷ nguyên AI.

Từ khóa: trí tuệ nhân tạo (AI), kiểm định AI, luật học, liêm chính học thuật

Abstract: This paper analyzes the impact of artificial intelligence (AI) on legal studies in the contemporary era. The author demonstrates the growing role of AI while also identifying challenges in using AI in legal studies, particularly concerning transparency, academic integrity, data quality, and the risk of technological abuse. Based on this analysis, the paper introduces guidelines for ethical use and methods for evaluating AI's contribution to legal scholarship. The paper reaffirms the irreplaceable role of legal scholars and emphasizes the necessity for legal professionals to adapt their mindset and working methods to survive and thrive in the age of AI.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), AI evaluation, legal studies, academic integrity

---

¹ GS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

PHƯƠNG PHÁP KHẢO SÁT XÃ HỘI HỌC TRONG LUẬT HỌC

SOCIOLOGICAL RESEARCH METHODS IN LEGAL

Lê Thị Nga¹

Tóm tắt: Trong nghiên cứu khoa học pháp lý hiện đại, việc sử dụng cách tiếp cận liên ngành là sự cần thiết, song điều này đòi hỏi việc sử dụng đa dạng phương pháp nghiên cứu học thuật. Việc tiếp cận liên ngành, đa ngành trong nghiên cứu tạo ra cơ hội sử dụng các kỹ thuật và hiểu biết phương pháp luận từ các ngành trên phương diện phổ quát của khoa học xã hội. Bài viết nhằm nhận diện các cách thức tiếp cận xã hội học, trong nghiên cứu xã hội-pháp lý. Trong bài viết này, tôi xem xét cách các phương pháp xã hội-pháp lý (socio-legal jurisprudence) với cách tiếp cận trong khoa học xã hội học, mà cụ thể là làm rõ các phương pháp khảo sát xã hội. Với quan điểm, cách tiếp cận xã hội học đóng vai trò hữu ích trong nghiên cứu xã hội-pháp lý từ góc độ liên ngành. Hy vọng bài viết góp phần làm sáng tỏ việc sử dụng phương pháp khảo sát xã hội vào nghiên cứu luật bằng cách sử dụng các kỹ thuật phương pháp luận có trong khoa học xã hội.

Từ khoá: phương pháp, nghiên cứu khoa học, khảo sát xã hội, luật học, xã hội học – pháp lý

Abstract: In modern legal research, the use of interdisciplinary approaches is becoming more and more common. It is necessary to use multidisciplinary methods with other disciplines such as sociology, politics, business, etc. However, this requires the use of diverse academic research methods. It will create opportunities to use the techniques and methodological insights from the disciplines on the universal aspect of social science. The article aims to identify sociological approaches in socio-legal research. In this article, I consider how sociological methodologies relate to approaches in sociology which specifically will be clarify the methods of social survey. From this perspective, sociological approaches play a useful role in interdisciplinary socio-legal research. It is hoped that the article will contribute to clarifying the use of social survey methods in legal research by using methodological techniques available in the social sciences.

Key words: methods, scientific research, social survey, legal, socio-legal jurisprudence

---

¹ TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CỦA CÁC NGÀNH KHOA HỌC XÃ HỘI KHÁC TRONG LUẬT HỌC

Đặng Công Cường¹

Tóm tắt: Vận dụng các phương pháp nghiên cứu của các ngành khoa học xã hội khác trong nghiên cứu luật học đang ngày càng phát triển và đóng vai trò quan trọng trong đời sống của khoa học pháp lý hiện đại trên thế giới. So với xu hướng nghiên cứu truyền thống, việc nghiên cứu liên ngành, đa ngành khoa học xã hội khác với luật học đã khắc phục được tính thuần túy logic pháp lý trong các phân tích, chứng minh các luận điểm khoa học, cũng như xu hướng đề cao tính cấu trúc và nhất quán về ngôn ngữ của chế định pháp luật, đôi khi thiếu vắng bối cảnh xã hội và đời sống thực tế của pháp luật. Chính vì thế, bài viết này đề cập đến những ưu điểm của việc vận dụng các phương pháp nghiên cứu của các ngành khoa học xã hội khác trong nghiên cứu luật học. Do phương pháp nghiên cứu của khoa học xã hội khác rất đa dạng và phong phú nên bài viết chỉ đề cập đến một số phương pháp điển hình của một số ngành, như: phương pháp nghiên cứu của xã hội học, tâm lý học, kinh tế học, chính trị học và lịch sử trong nghiên cứu luật học.

Từ khoá: nghiên cứu liên ngành, phương pháp nghiên cứu, khoa học pháp lý, khoa học xã hội

Abstract: The application of research methods from other social sciences in legal studies is increasingly developing and plays a significant role in the modern landscape of legal science worldwide. Compared to traditional research trends, interdisciplinary and multidisciplinary approaches integrating other social sciences with legal studies have overcome the purely logical legal analysis, the demonstration of scientific arguments, and the tendency to emphasize the structure and linguistic consistency of legal institutions, which often lack the social context and practical realities of law. Therefore, this article addresses the advantages of employing research methods from other social sciences in legal studies. Given the diverse and rich nature of research methods in the social sciences, this article only focuses on some typical methods from selected disciplines, such as sociological, psychological, economic, political, and historical research methods in the study of law.

Keywords: interdisciplinary research, research methods, legal science, social sciences

---

¹ TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG CÁC PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KHOA HỌC PHÁP LÝ TRONG LĨNH VỰC LUẬT HỌC

Vũ Thế Hoài¹

Nguyễn Phạm Thanh Hoa²

Tóm tắt: Nghiên cứu khoa học là một trong những hoạt động mà bất kể một môi trường giáo dục đại học nào cũng chú trọng đẩy mạnh và phát triển, đặc biệt là nghiên cứu khoa học pháp lý. Tuy nhiên, ở mỗi cơ sở đào tạo thì chất lượng cũng như số lượng các công trình nghiên cứu khoa học pháp lý là không giống nhau, thông qua đó, có thể nhận diện được mức độ quan tâm của nhà trường trong lĩnh vực này. Trong bối cảnh có nhiều thay đổi, cải tiến, nhiều phương pháp nghiên cứu khoa học đã được hoàn thiện, thay đổi để nhằm thích ứng với sự thay đổi của thời đại, khi mà khoa học công nghệ, trí tuệ nhân tạo đang dần xâm chiếm và ảnh hưởng một cách sâu sắc đến các lĩnh vực trong đời sống xã hội, kể cả trong môi trường giáo dục. Bài viết này từ việc phân tích, đánh giá các phương pháp được sử dụng phổ biến trong các công trình nghiên cứu khoa học pháp lý, kết hợp với việc dẫn chiếu các ví dụ thực tế để làm rõ cách thức áp dụng của từng phương pháp, qua đó, nhóm tác giả đề xuất một số giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả áp dụng các phương pháp trong nghiên cứu khoa học pháp lý trong lĩnh vực luật học.

Từ khóa: phương pháp nghiên cứu khoa học pháp lý, luật học

Abstract: Scientific research is one of the activities that any higher education environment prioritizes and develops, particularly legal scientific research. However, the quality and quantity of legal research works vary across educational institutions, which reflects the level of interest and commitment of each institution in this field. In the context of numerous changes and improvements, many research methods have been refined and adapted to align with the evolving times, where science, technology, and artificial intelligence are gradually infiltrating and deeply impacting various sectors of social life, including education. This article, through analyzing and evaluating the methods commonly used in legal research works within the field of law, combines real-world examples to clarify the application of each method. Based on this, the authors propose several solutions to enhance the effectiveness of applying these methods in legal scientific research within the field of law.

Keywords: method in scientific research legal, law studies

---

¹ TS; Khoa Luật, Trường Đại học Sài Gòn.

² Học viên Học viện Tư pháp.

Phần thứ ba

**PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CÁC NGÀNH LUẬT
VÀ LĨNH VỰC PHÁP LUẬT**

**GÓP PHẦN BÀN THÊM VỀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU
LUẬT HỌC TRUYỀN THỐNG TRONG XU THẾ THÚC ĐẨY NGHIÊN CỨU
ĐA NGÀNH, LIÊN NGÀNH CỦA LUẬT TƯ**

Đỗ Giang Nam¹

Tóm tắt: Trong bối cảnh luật học đương đại đang chứng kiến sự trỗi dậy mạnh mẽ của các xu hướng nghiên cứu đa ngành và liên ngành, bài viết đặt mục tiêu tái nhận diện và phân tích bản chất, vai trò của phương pháp nghiên cứu luật học truyền thống trong luật tư; đánh giá vị thế và tính hữu dụng của nó trước những yêu cầu về tính thực tiễn và khả năng giải quyết các vấn đề pháp lý phức tạp trong xã hội hiện đại. Trên cơ sở đó, bài viết chứng minh tầm quan trọng không thể thay thế của phương pháp nghiên cứu luật học truyền thống trong việc duy trì tính hệ thống, logic và khả năng dự đoán của pháp luật, cũng như vai trò nền tảng của nó trong việc ‘phiên dịch và chuyển hóa’ các tri thức từ các ngành khoa học khác vào hệ thống pháp luật. Đồng thời, bài viết nhấn mạnh về nhu cầu đổi mới phương pháp nghiên cứu luật học truyền thống theo hướng tích hợp linh hoạt và hiệu quả các tri thức và phương pháp từ các ngành khoa học liên quan, và đề xuất một mô hình tích hợp các phương pháp nghiên cứu cụ thể, có tính gợi mở cho nghiên cứu sinh luật tư ở Việt Nam.

Từ khoá: phương pháp nghiên cứu luật học truyền thống, phương pháp nghiên cứu liên ngành, mô hình tích hợp phương pháp nghiên cứu, luật tư

Abstract: In light of the current landscape of legal scholarship, characterized by the notable emergence of multidisciplinary and interdisciplinary research trends, this article endeavors to reassess and analyze the essence and functions of traditional legal research within the domain of private law. It seeks to evaluate its position given the growing demands for practicality and its capability to address complex legal issues in contemporary society. The article illustrates the indispensable significance of the traditional legal research method in preserving the system, logic, and predictability of law, as well as its essential role in ‘translating and transforming’ extralegal insights from other scientific disciplines into the legal framework. Concurrently, the article underscores the necessity to innovate traditional legal research methodology towards a flexible and effective integration of knowledge and methods from relevant scientific fields, and proposes a specific and suggestive integrated model of research methods designed for graduate students of private law in Vietnam.

Keywords: traditional legal research, interdisciplinary legal research, integrated model of legal research methods, private law

---

¹ TS; Khoa Luật tư, Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

PHƯƠNG PHÁP SO SÁNH TRONG LUẬT CÔNG Ở PHÁP VÀ MỘT SỐ LIÊN HỆ VỚI VIỆT NAM

Nguyễn Hoàng Anh¹

Tóm tắt: Truyền thống thì so sánh không được áp dụng nhiều trong luật công, do những đặc thù về thể chế, nguồn luật. Tuy nhiên cho đến nay thì so sánh đã hết sức phổ biến: ở Pháp, thông qua phương pháp so sánh, tòa hành chính, tòa hiến pháp đã làm mới hệ thống pháp luật công vốn khá đặc thù, và đưa đến những tiếp cận gần hơn với luật châu Âu, thậm chí luật Anh Mỹ. Ở Việt Nam, so sánh trong luật công cũng rất phổ biến, và đã đưa đến những tiếp cận gần với các giá trị phổ biến toàn cầu, tuy nhiên so sánh phổ biến ở học thuật và lập pháp nhưng ít ở tư pháp.

Từ khóa: so sánh, luật công, tòa hiến pháp, hợp pháp hóa bởi lập pháp, biện pháp khẩn cấp tạm thời, quản trị quốc gia

Abstract: Traditionally, comparative analysis method has not been widely used in public law, due to the distinctive nature of its institutions and sources of law. However, in recent times, comparative methods have become increasingly common. In France, for example, administrative and constitutional courts have used comparative approaches to modernize the unique French public law system and bring it closer to European - and even Anglo-American legal frameworks.

In Vietnam, comparative analysis in public law is also widespread. It has contributed to aligning Vietnam's legal system with globally recognized values. However, while comparative methods are commonly used in academic research and legislative processes, they are still rarely applied in judicial practice.

Keywords: comparative law, public law, constitutional court, validation legislative, interim emergency measures, good governance

---

¹ PGS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

**CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU CHỦ YẾU
CỦA LUẬT NHÂN QUYỀN**
*KEY THEORIES AND RESEARCH METHODS IN THE FIELD
OF HUMAN RIGHTS LAW*

Vũ Công Giao¹

Tóm tắt: Luật nhân quyền là lĩnh vực pháp lý liên ngành, giữ vai trò then chốt trong việc bảo vệ phẩm giá con người và điều tiết mối quan hệ giữa cá nhân, nhà nước và cộng đồng quốc tế. Trong bối cảnh toàn cầu hóa và sự gia tăng của các vấn đề xuyên quốc gia như biến đổi khí hậu, công nghệ số và di cư, việc nhận diện rõ các lý thuyết nền tảng và phương pháp nghiên cứu chủ yếu của ngành luật nhân quyền là điều cần thiết nhằm tăng cường năng lực phân tích, xây dựng và thực thi chính sách pháp luật nhân quyền. Bài viết này hệ thống hóa các lý thuyết chủ đạo (từ luật tự nhiên, thực chứng, phê phán đến nữ quyền, hậu thực dân và tiếp cận dựa trên quyền) và các phương pháp nghiên cứu tiêu biểu (phân tích học thuyết pháp lý, so sánh pháp luật, định tính, định lượng...), đồng thời chỉ ra xu hướng tiếp cận liên ngành đang ngày càng phổ biến trong nghiên cứu luật nhân quyền hiện đại. Bên cạnh đó, bài viết cũng đề xuất một số định hướng nghiên cứu mới, đáp ứng yêu cầu bảo đảm và thúc đẩy quyền con người trong bối cảnh toàn cầu hóa và chuyển đổi số.

Từ khóa: luật nhân quyền, lý thuyết pháp lý, phương pháp nghiên cứu, liên ngành, toàn cầu hóa

Abstract: Human rights law is an interdisciplinary legal field playing a crucial role in safeguarding human dignity and regulating the relationship between individuals, the state, and the international community. In the context of globalization and the rise of transnational issues such as climate change, digital technology, and migration, a clear understanding of the core theories and main research methods of human rights law is essential to enhance the analytical and policymaking capacity of this field. This article systematizes key theoretical approaches (natural law, legal positivism, critical theory, feminism, post-colonialism, and rights-based approaches) and essential research methods (doctrinal legal analysis, comparative legal studies, qualitative and quantitative methods). It also highlights the increasing interdisciplinary trends in contemporary human rights research. The article concludes with proposals for future research directions that meet the demands of protecting and promoting human rights in the context of globalization and digital transformation.

Keywords: human rights law, legal theory, research methods, interdisciplinary approach, globalization

---

¹ GS. TS; Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN CỦA LUẬT QUỐC TẾ

Đỗ Việt Cường¹

Tóm tắt: Luật quốc tế, với đặc trưng của một ngành luật năng động và không ngừng phát triển, đặt ra yêu cầu ngày càng cao về phương pháp nghiên cứu nhằm giải quyết các vấn đề pháp lý có tính chất phức tạp và liên ngành. Bài viết này phân tích các phương pháp nghiên cứu phổ biến và đương đại trong luật quốc tế, từ phương pháp học thuyết truyền thống đến các phương pháp thực nghiệm, so sánh và liên ngành. Từ đó, bài viết đề xuất một khung tiếp cận phương pháp luận mở, có khả năng tích hợp phân tích pháp lý với dữ liệu thực nghiệm, khoa học chính trị, kinh tế học và công nghệ số. Trên cơ sở phân tích những thách thức của phương pháp luận hiện hành, bài viết đưa ra một số khuyến nghị nhằm nâng cao chất lượng nghiên cứu luật quốc tế, bao gồm tăng cường truy cập cơ sở dữ liệu pháp lý, thúc đẩy hợp tác liên ngành và ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong phân tích pháp lý.

Từ khoá: luật quốc tế, phương pháp học thuyết, phương pháp thực nghiệm và xã hội pháp lý, phương pháp so sánh, phương pháp liên ngành và xuyên ngành

Abstract: International law, characterized by its dynamic and continuously evolving nature, increasingly demands robust and sophisticated research methodologies capable of addressing complex and interdisciplinary legal issues. This article examines the most prevalent and contemporary research methods in international law, ranging from the traditional doctrinal approach to empirical, comparative, and interdisciplinary methodologies. Building on this analysis, the article proposes an open methodological framework that integrates legal analysis with empirical data, political science, economics, and digital technologies. By critically evaluating the methodological challenges currently faced in the field, the article offers a set of recommendations aimed at enhancing the quality of international legal research – specifically, by expanding access to legal databases, fostering interdisciplinary collaboration, and incorporating artificial intelligence into legal analysis.

Keywords: international law, doctrinal methodology, empirical and socio-legal methods, comparative methodology, interdisciplinary and transdisciplinary approach

---

¹ TS; Trường Đại học Luật, Đại học Quốc gia Hà Nội.

CÁC LÝ THUYẾT VÀ PHƯƠNG PHÁP TIẾP CẬN PHỔ BIẾN CỦA NGÀNH LUẬT ĐẤT ĐAI

Phan Trung Hiền¹

Châu Hoàng Thân²

Tóm tắt: Đất đai là tư liệu sản xuất đặc biệt, là nguồn lực phát triển của quốc gia. Vì vậy, nghiên cứu hoàn thiện pháp luật đất đai giữ vai trò quan trọng, quyết định sự phát triển thịnh vượng của quốc gia. Đặc biệt, Nghị quyết số 18-NQ/TW ngày 16/6/2022 đặt ra mục tiêu về nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý và sử dụng đất, tạo động lực đưa nước ta trở thành nước phát triển có thu nhập cao. Theo mục tiêu này, ngoài việc nghiên cứu hệ thống pháp luật trong nước, người nghiên cứu cần thiết phải tiếp cận các lý thuyết, phương pháp nhằm hiểu sâu hơn về bản chất ngành luật đất đai, từ đó khơi dậy tiềm năng, phát huy cao nhất giá trị nguồn lực quý giá này. Trong phạm vi bài viết, chúng tôi trình bày những đặc trưng của ngành luật đất đai và các lý thuyết, phương pháp nghiên cứu ngành luật này làm nền tảng tiếp cận nghiên cứu và góp phần hoàn thiện pháp luật đất đai nước ta trong giai đoạn hiện nay.

Từ khoá: ngành luật đất đai, lý thuyết, phương pháp tiếp cận

Abstract: Land is a unique mode of production and a valuable national asset. Therefore, research and development of land law is tasked with influencing the nation's well-being and development. Specifically, Resolution No. 18-NQ/TW on June 16, 2022, mandates the mission of enhancing efficiency and effectiveness in land management and utilization, thereby propelling Vietnam to be a developed nation with a high-income economy. In the process of trying to attain this goal, in addition to understanding the local legal framework, academics will also have to engage with relevant theories and methodologies in an attempt to enhance a deeper understanding of the inherent character of land law as a department of law, thus unlocking its potential and maximizing its value as this crucial commodity. Within the scope of this article, we present the key characteristics of land law as a legal field and discuss the theories and research methodologies that form the foundation for approaching land law studies, thereby contributing to the ongoing improvement of Vietnam's land law in the current context.

Keywords: land law, theory, research approaches

---

¹ PGS. TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.

² TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.

CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN CỦA CHUYÊN NGÀNH LUẬT MÔI TRƯỜNG

Nguyễn Sơn Hà¹

Phan Vĩnh Tuấn Anh²

Tóm tắt: Luật Môi trường ngày càng được cộng đồng quốc tế thừa nhận rộng rãi là thiết chế không thể thiếu để bảo vệ môi trường (BVMT) tự nhiên và môi trường sống của con người, đảm bảo sự phát triển bền vững (PTBV) và hỗ trợ tích cực cho quá trình ứng phó với các thách thức mang tính toàn cầu về môi trường. Việc nghiên cứu Luật Môi trường do đó trở thành yếu tố tất yếu khách quan.

Bài viết tập trung nghiên cứu, làm rõ một số lý thuyết, phương pháp nghiên cứu phổ biến đang được sử dụng rộng rãi khi tiếp cận chuyên ngành Luật Môi trường. Thông qua bài viết, cung cấp góc nhìn khách quan liên quan đến các vấn đề lý luận và thực tiễn áp dụng các lý thuyết, phương pháp nghiên cứu phổ biến chuyên ngành Luật Môi trường, từ đó đề xuất giải pháp nâng cao chất lượng nghiên cứu, giảng dạy học phần Luật Môi trường cũng như hiệu quả áp dụng pháp luật môi trường tại Việt Nam hiện nay.

Từ khóa: lý thuyết, phương pháp nghiên cứu, Luật Môi trường

Abstract: Environmental law is increasingly recognized by the international community as an essential legal framework that safeguards both the natural environment and human living conditions, ensures sustainable development, and plays an active role in addressing global environmental challenges. As a result, the study of Environmental Law has become an objective necessity.

This article examines and clarifies key theoretical approaches and research methodologies commonly applied in the study of Environmental Law. By providing an objective analysis of both theoretical and practical aspects related to these approaches, this study aims to enhance the quality of research and teaching in Environmental Law while improving the effectiveness of its implementation in Vietnam.

Keywords: theories, research methods, Environmental Law

---

¹ TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

² TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

**CÁC LÝ THUYẾT, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN CỦA
CHUYÊN NGÀNH LUẬT LAO ĐỘNG**
COMMON THEORIES AND RESEARCH METHODS OF LABOR LAW

Đào Mộng Điệp¹

Tóm tắt: Nghiên cứu khoa học luật được hiểu là hoạt động tư duy của con người nhằm phân tích, nghiên cứu về nội dung của pháp luật và đời sống thực tế của pháp luật với mục đích chủ yếu nhằm áp dụng vào việc giải quyết các tình huống pháp lý cụ thể hoặc một đề tài khoa học cụ thể. Để đạt được kết quả nghiên cứu như mong đợi thì yêu cầu đặt ra cho người nghiên cứu là phải hiểu và sử dụng hợp lý các lý thuyết và phương pháp nghiên cứu phổ biến. Tuy nhiên trên thực tế việc hiểu và vận dụng hiệu quả các lý thuyết, phương pháp trong nghiên cứu khoa học luật không phải là điều dễ dàng mà cần phải áp dụng các kỹ thuật và quy trình nhất định. Bài viết đã làm rõ các lý thuyết và phương pháp nghiên cứu phổ biến của chuyên ngành luật lao động tại các cơ sở đào tạo luật ở Việt Nam hiện nay; từ đó cung cấp cho người học các tri thức khoa học giúp thực hiện các đề tài khoa học một cách hiệu quả.

Từ khóa: lý thuyết nghiên cứu, phương pháp nghiên cứu, luật lao động

Abstract: Legal scientific research is understood as human thinking activities aimed at analyzing and researching the content of law and the practical life of law with the main purpose of applying it to solving specific legal situations or a specific scientific topic. To achieve the expected research results, the requirement for researchers is to understand and appropriately use popular research theories and methods. However, in reality, understanding and effectively applying theories and methods in legal scientific research is not easy, but requires the application of certain techniques and processes. The article has clarified the popular research theories and methods of the labor law major at law training institutions in Vietnam today; thereby providing learners with scientific knowledge to effectively carry out scientific topics.

Keywords: research theory, research method, labor law

---

¹ TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

TIẾP CẬN VÀ ÁP DỤNG CÁC LÝ THUYẾT VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU PHỔ BIẾN TRONG CHUYÊN NGÀNH LUẬT NGÂN HÀNG

Lê Thị Thảo¹

Mai Lan Phương²

Tóm tắt: Luật ngân hàng là một lĩnh vực nghiên cứu rộng, mang tính liên ngành và chịu ảnh hưởng mạnh mẽ từ sự phát triển của kinh tế, công nghệ và chính sách tài chính. Trong bối cảnh chuyển đổi số và toàn cầu hóa, nghiên cứu luật ngân hàng không chỉ nhằm hoàn thiện khung pháp lý mà còn phải giải quyết các thách thức mới như ngân hàng số, tiền kỹ thuật số và quản trị rủi ro tài chính. Việc áp dụng các lý thuyết pháp lý và kinh tế phù hợp cùng với các phương pháp nghiên cứu tiên tiến là yếu tố quan trọng để đánh giá hiệu quả của các quy định pháp luật trong lĩnh vực này.

Bài báo này hệ thống hóa các lý thuyết phổ biến trong nghiên cứu luật ngân hàng, bao gồm lý thuyết điều tiết, lý thuyết quyền lợi nhóm, lý thuyết hợp đồng, lý thuyết luật và kinh tế. Đồng thời, bài báo phân tích các phương pháp nghiên cứu chính như phân tích luật, nghiên cứu thực nghiệm và so sánh luật, từ đó đề xuất hướng tiếp cận mới nhằm nâng cao tính ứng dụng của nghiên cứu pháp luật ngân hàng. Kết quả nghiên cứu nhấn mạnh rằng việc kết hợp giữa phương pháp truyền thống và phương pháp thực nghiệm, cùng với ứng dụng dữ liệu lớn và trí tuệ nhân tạo, sẽ giúp nâng cao chất lượng nghiên cứu và hỗ trợ hoạch định chính sách pháp luật ngân hàng hiệu quả hơn trong tương lai.

Từ khóa: luật ngân hàng, phương pháp nghiên cứu, lý thuyết pháp lý, lý thuyết kinh tế học pháp lý, quản lý rủi ro, so sánh pháp luật

Abstract: Banking law is a broad and interdisciplinary field, significantly influenced by economic, technological, and financial policy developments. In the era of digital transformation and globalization, banking law research not only aims to improve the legal framework but also addresses emerging challenges such as digital banking, digital currencies, and financial risk management. The adoption of appropriate legal and economic theories, combined with advanced research methodologies, is essential for assessing the effectiveness of banking regulations.

This paper systematizes key theories in banking law research, including Regulation Theory, Interest Group Theory, Contract Theory, and Law and Economics Theory. It also analyzes major research methodologies such as doctrinal research, empirical studies, and comparative law, proposing a new research approach to enhance the practical application of banking law studies. The findings emphasize that integrating traditional and empirical research methods, alongside the use of Big Data and Artificial Intelligence, can significantly improve research quality and support more effective banking law policymaking in the future.

Keywords: banking law, research methods, legal theory, law and economics theory, risk management, comparative law

---

¹ TS; Trường Đại học Luật, Đại học Huế.

² ThS. NCS; Trường Đại học Công Thương.

ÁP DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU KINH TẾ HỌC PHÁP LUẬT TRONG XÂY DỰNG PHÁP LUẬT CHỐNG XÂM PHẠM BẢN QUYỀN

Nguyễn Phan Khôi¹

Tóm tắt: Kinh tế học pháp luật (*Law and economics*) là phương pháp tiếp cận pháp luật dựa trên phân tích kinh tế hướng đến việc xem xét các quy định pháp lý từ góc độ hiệu quả của hoạt động phân bổ nguồn lực, phân tích “chi phí - lợi ích” và động cơ hành vi. Bài viết này ứng dụng lý thuyết Kinh tế học pháp luật để nghiên cứu việc chống xâm phạm quyền tác giả trong bối cảnh hiện đại, nhằm giải quyết các vấn đề trọng tâm như nguyên nhân kinh tế dẫn đến vi phạm bản quyền, tác động tiêu cực của chúng đến xã hội và giải pháp tối ưu cho chính sách chống xâm phạm. Với nền tảng là cân bằng giữa chi phí tuân thủ và lợi ích vi phạm, nghiên cứu này đề xuất rằng cần xây dựng khung pháp lý nhằm tối ưu hóa về mặt kinh tế đối với các biện pháp bảo hộ quyền và chống xâm phạm quyền cho chủ sở hữu bản quyền, đặc biệt trên môi trường mạng, vừa đảm bảo khả năng khai thác thương mại, tiết kiệm được chi phí trong việc chống hành vi xâm phạm, vừa đảm bảo được việc tiếp cận tri thức của cộng đồng, góp phần hoàn thiện chính sách sở hữu trí tuệ, thúc đẩy phát triển văn hóa - xã hội.

Từ khóa: kinh tế học pháp luật, cân bằng lợi ích, hiệu quả kinh tế, chi phí – lợi ích, chống xâm phạm bản quyền, bản quyền

Abstract: Law and economics is a legal approach grounded in economic analysis. This approach seeks to evaluate legal regulations through the lenses of resource allocation efficiency, cost-benefit analysis, and behavioral incentives. This article employs this theoretical framework to examine anti-piracy strategies in the contemporary context, addressing critical questions such as the economic drivers of copyright infringement, its adverse societal impacts, and optimal anti-piracy policy solutions. By considering the equilibrium between compliance costs and infringement benefits, this study advocates for the development of a legal framework that economically optimizes rights protection and infringement prevention measures for copyright holders, particularly within the digital sphere. This framework should simultaneously ensure commercial exploitation capabilities, minimize anti-infringement expenditures, and safeguard community access to knowledge, thereby contributing to the refinement of intellectual property policies and the advancement of cultural and social development.

Keywords: law and economics, balancing of interests, economic efficiency, cost-benefit analysis, copyright infringement prevention, copyright

---

¹ TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.

VẬN DỤNG PHƯƠNG PHÁP LIÊN NGÀNH TRONG NGHIÊN CỨU PHÁP LUẬT VỀ PHÒNG, CHỐNG BẠO LỰC GIỚI TRÊN KHÔNG GIAN MẠNG TẠI VIỆT NAM

Nguyễn Thị Mỹ Linh¹

Huỳnh Thị Trúc Giang²

Tóm tắt: Bài viết nghiên cứu việc áp dụng phương pháp liên ngành trong nghiên cứu pháp luật về phòng, chống bạo lực giới trên không gian mạng tại Việt Nam. Phương pháp liên ngành kết hợp các chuyên ngành như luật học, xã hội học và công nghệ thông tin, tạo ra cách tiếp cận tổng thể nhằm giải quyết các vấn đề pháp lý phức tạp liên quan đến bạo lực giới xảy ra trên môi trường trực tuyến. Bài viết phân tích thực trạng bạo lực giới trên mạng, những hình thức phổ biến và tác động tiêu cực của chúng đối với quyền con người và công bằng giới. Từ đó, tác giả đưa ra những đề xuất nhằm hoàn thiện hệ thống pháp lý hiện hành, tập trung vào việc xây dựng khái niệm bạo lực giới trên không gian mạng vào các văn bản pháp lý, quy trình thu thập chứng cứ số, và tăng cường hợp tác quốc tế trong việc giải quyết vấn đề này. Bài viết nhấn mạnh rằng việc phát triển nghiên cứu liên ngành để cải thiện chính sách và pháp luật trong việc phòng, chống bạo lực giới trực tuyến tại Việt Nam là rất quan trọng, nhằm bảo vệ quyền lợi và sự công bằng cho tất cả mọi người trong môi trường số.

Từ khoá: Bạo lực giới trên không gian mạng, phương pháp liên ngành, pháp luật và công nghệ thông tin, bình đẳng giới, phương pháp nghiên cứu luật học.

Abstract: The article explores the application of interdisciplinary methods in legal research on the prevention and combat of gender-based violence in cyberspace in Vietnam. The interdisciplinary approach combines fields such as law, sociology, and information technology, creating a comprehensive strategy to address the complex legal issues surrounding gender-based violence in the online environment. The article analyzes the current state of gender-based violence on the internet, its common forms, and the negative impacts on human rights and gender equality. Based on this, the author offers recommendations to improve the existing legal system, focusing on the inclusion of the concept of gender-based violence in cyberspace in legal documents, the process of collecting digital evidence, and enhancing international cooperation in tackling this issue. The article emphasizes the importance of developing interdisciplinary research to improve policies and laws for preventing and combating online gender-based violence in Vietnam, to protect the rights and ensure fairness for everyone in the digital space.

Keywords: online gender-based violence, interdisciplinary methods, law and information technology, gender equality, legal research methodology

¹ TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.

² TS; Khoa Luật, Trường Đại học Cần Thơ.